

فهرست مطالب

- تعریف ژانر
- انواع ژانر
- دلایل اهمیت ژانر
- تخصص، تسلط و آشنایی به هر ژانر
- ترکیب ژانرها
- تقسیم بندی نویسندگان
- انتخاب ژانر
- روش های انتخاب ژانر
- مواردی که باید در انتخاب ژانر در نظر گرفت
- تصویر سازی و تهیه لیست تصویری برای هر ژانر
- نمونه فیلم هایی برای ژانرهای اصلی
- انتخاب ژانر برای مثال کلی سری آموزشهای فیلمنامه نویسی

تعریف ژانر

ژانر یا گونه، به روش دسته بندی فیلمها بر پایه سبک ، موضوع ، تماشاگر و همچنین نوع ساخت گفته می شود.

مفهوم آن، برگرفته از کلمه‌ای فرانسوی به معنای نوع، دسته یا گونه است. تا پیش از قرن بیستم، نام‌های ژانری به عنوان رده‌هایی عام برای تنظیم و دسته‌بندی شمار زیادی از متون کاربرد گسترده‌ای داشتند که شامل تراژدی کمدی و تاریخی می شدند. به‌ویژه این مفهوم نقش مهمی در طبقه‌بندی و ارزش‌گذاری ادبیات ایفا کرده بود.

ژانر، روش منحصر به فرد روایت یک ایده داستانی است. ژانرها نوعی دسته بندی متمایز و قابل تشخیص توسط مخاطبین می باشند که با قواعد از پیش مقرر شده، شخصیت خاص خود را دارند. این قواعد شامل دینامیک روایت داستان، سیستم های تصویربرداری، الگوی های خاص کاراکترها، انگیزه ها و موانع پیش روی کاراکترها و حتی محیط رخداد داستان می باشند.

ژانر به ما اجازه می دهد شناسایی، طبقه بندی و جداسازی روش روایی داستان را قبل از وارد شدن به پیچیدگی ها و جزئیات داستان، انجام دهیم. ژانر برای دسته‌بندی فیلمها بر اساس شباهت‌های روایی که فیلم بر آنها بنا شده است به کار می رود.

ژانر بر پایه سبک (۱۴ ژانر اصلی)

- ▶ **دراما:** سیر و جستجو در موقعیت ها و مسائل عمیق و جدی
- ▶ **کمدی:** داستانی با محوریت کاراکترها و موقعیتهایی که برای خندانند مخاطب طراحی می شوند.
- ▶ **تاریخی / زندگینامه:** داستانهایی بر پایه واقعیت های تاریخی و یا اشخاص حقیقی
- ▶ **حادثه ای:** داستانهایی شامل کشمکش و درگیری های فیزیکی سریع و مداوم .
- ▶ **ماجراجویی:** داستانهایی از جستجو و سفرهای سخت در سرزمین های ناشناخته
- ▶ **عاشقانه:** هدف اصلی چنین داستانهایی جستجو و رسیدن به عشقهایی رمانتیک است.
- ▶ **جنایی:** داستانهایی از زاویه دید پلیس یا جنایتکار که محوریت اصلی داستان فعالیت های جنایت آمیز می باشد.
- ▶ **تریلر (دلهره):** داستانهایی با یک هدف اصلی، میخکوب کردن مخاطب روی صندلی
- ▶ **فانتزی:** داستانهایی با کاراکترها و اجزای صحنه غیرممکن در دنیایی که می شناسیم، مملو از اجزای داستانی افسانه ای
- ▶ **وحشت:** داستانهایی که اولویت آنها در خشونت فیزیکی شدید است و اجزای آن با جستجو در ریشه بدترین ترسهای انسان شکل می گیرند.
- ▶ **معمایی/کاراگاهی:** داستانهایی با محوریت یک سوال اصلی: چه کسی و چرا این کار را انجام داده است؟
- ▶ **علمی تخیلی:** داستانهایی که اجزای آنها از پیش بینی و تخیل علم در آینده بشر ریشه میگیرد
- ▶ **جنگی:** داستانهایی با محوریت پدیده جنگ و یا در لوکیشنهای جنگ زده
- ▶ **حماسی / افسانه ای:** روایت تهییج کننده افسانه های کهن و حماسه های ملل

نویسندگان فیلمهای پرفروش با کسب تجربه دریافته اند که ژانر تخصصی شان چه المانهایی برای جذب بیشتر مخاطب نیاز دارد. آنها می دانند هر ژانر المان ها و استانداردهای خاص خود را دارد که قبلا روی مخاطبین در سراسر جهان آزمایش شده و نتایج رضایت بخش داشته اند. یادتان باشد این المان ها به گونه ای خاص ژانر هستند که اگر فیلمنامه شما فاقد آنها باشد مخاطب احساس می کند فریب خورده است. دامنه انتظارات مخاطب تا آنجا پیش می رود که حتی بازیگران را نیز طبقه بندی می کند. او نمی تواند ویل فارل یا آدام سندلر را به راحتی در نقشی درام تحمل کند. مخاطب با تکیه بر تجربه های پیشین، چنان المانهایی را می خواهد و شما به عنوان یک فیلمنامه نویس باید بهتر از هر کس دیگری در دنیا با این المان ها آشنا باشید. حتی اگر می خواهید قواعد یک ژانر را زیر پا بگذارید قبل از آن باید به تمام این قواعد مسلط باشید. آنگاه با دید بازتر فراتر از قواعد پیش رفته تا آنجا که شاید بتوانید ذائقه مخاطبین را تغییر بدهید..

مهمترین قانون جهان : اگر می خواهی قانونی را دور بزنی ، بیشتر از همه به آن تسلط داشته باش.

حال به ذکر دو نمونه مثال در مورد خصوصیات ژانرها (با استفاده از فیلمهای مطرح تاریخ سینما) می پردازیم :

➤ ژانر ماجراجویی

برای توضیح این ژانر از فیلم "مهاجمان صندوق گمشده" استفاده می کنیم. می خواهیم با المان های مهم و رایج این سبک آشنا شویم :

قهرمان سبک ماجراجویی خودش با کمال میل به سمت ماجرا کشیده می شود.

برای آنکه ایندیانا جونز را قانع کرد تا به دنبال تابوت عهد گمشده برود، تلاش زیادی لازم نیست. انگیزه به قدر کافی بالا هست و قهرمان ژانر ماجراجویی نیز می داند که تخصص این کار را دارد و اصلا برای اینکار به دنیا آمده است.

قهرمان این ژانر همیشه روی یک هدف اصلی فیزیکی متمرکز است.

علیرغم اهداف ثانویه و حوادثی که ماجراجویی را پیچیده تر می کند، قهرمان، هدف اصلی اش را فراموش نمی کند و دائما به سوی آن هدف پیش می رود. گرچه ایندیانا جونز درگیر روابط با ماریون می شود و یا با عجز و درماندگی خود در برخورد با نیروهای غیرقابل پیش بینی روبرو می شود اما اینها فقط آزمونهایی برای او به شمار می آیند و او دائما در تلاش برای به دست آوردن تابوت عهد باقی خواهد ماند.

ترکیب ژانرها

حال می توانید قدرت داستان پردازی و محدوده آن را با تلفیق ژانرها بیافزایید و مخاطب را غافلگیر و هیجان زده کنید. می توانید از ژانرهای وحشت، رمانس، کمدی و تریلر به مثابه رنگ های روی پالت نقاشی استفاده کرده و تابلوی نقاشی یکتا خلق کنید. با اینکار مخاطب را به چالش خواهید کشید. بعضی از این ترکیب ها شاید فقط تجربه هایی رضایت بخش باشند اما بعضی از این ترکیب ها می تواند تبدیل به ژانری جدید شود.

در صنعت سرگرمی که این روزها متمرکز بر ژانر است، مهمترین استراتژی مخلوط کردن ژانرها با هم می باشد. ۹۹ درصد فیلمها نه تنها در هالیوود که در تمامی دنیا از ترکیب همان ۱۴ ژانر اصلی بوجود می آیند. اما چرا؟ تمام آن بر می گردد به همان سیاست قدیمی فروش: به مشتری ۲ قلم جنس بفروش با قیمت ۱ قلم جنس. این خلاصه رمز موفقیت هالیوود در این سالهاست.

➤ سری فیلم های بورن: اکشن - تریلر

➤ شوالیه تاریکی: جنایی - فانتزی - درام

➤ باردار: کمدی - رمانس

➤ هری پاتر: فانتزی - درام - وحشت

➤ خورشید خانم کوچولو: کمدی - درام

➤ دزدان دریایی کارائیب: فانتزی - اکشن - وحشت - درام

➤ تایتانیک: رمانس - درام

به عنوان مثال یکی از این ژانرهای ترکیبی که اهمیت فراوانی یافته است ژانر ماجراجویی عاشقانه می باشد. همانطور که از اسم آن پیداست ترکیبی از ژانر ماجراجویی و ژانر رمانس می باشد. امروزه این ژانر تبدیل به یکی از پر فروش ترین ژانرهای جهان شده است. (قبلا ژانر عاشقانه و ژانر ماجراجویی را جداگانه شرح دادیم.)

▶ ژانر عاشقانه ماجراجویانه

با بافتن این دو ژانر به هم، یعنی ژانر رمانس و ژانر ماجراجویانه، به این ژانر ترکیبی می رسیم. و مثال خوب آن فیلم ملکه آفریقایی می باشد.

عشاق در مکانی عجیب و بیگانه و معمولا در بحبوحه یک فاجعه جهانی با هم آشنا می شوند.

رز و چارلی در مواجهه با جنگلهای آفریقا و رودهای خروشان و سربازان آلمانی که می خواهند این قسمت از کره زمین را به عنوان یکی از مقرهای نظامی خود در آستانه جنگ جهانی اول حفظ کنند، با هم داستانی عاشقانه را نیز رقم می زنند.

عشاق دو هدف دارند : ماجراجویی (مصلحت و انگیزه بالاتر) و عشق و در نهایت آنها باید به هر دو برسند. در رویارویی با این مصائب، آن دو عشق را نیز با هم تجربه می کنند. و رسیدن به این عشق جایزه آنهاست. حال باید برای رسیدن به انتهای ماجرا در کنار هم بجنگند.

رز و چارلی مصمم می شوند تا لوئیزا را غرق کنند. بعد از رهایی از زنجیره موانع قبلی، آن دو لوئیزا را غرق می کنند و آنقدر زنده می مانند تا برای نوه های خود ماجرای خود را نقل کنند.

حال به این نکته می‌رسیم که یک ایده می‌تواند با ژانرهای مختلف بیان شود و این در واقع خصوصیت نویسنده را می‌رساند.

بنابراین در انتخاب ژانر کاملاً دقت کنید. زیرا در حرفه فیلمنامه نویسی قبل از اینکه به عنوان یک فیلمنامه نویس مطرح شوید با ژانرهای تخصصی معرفی خواهید شد.

فراموش نکنید تهیه کننده‌ها، نویسندگان را بر مبنای ژانر طبقه‌بندی می‌کنند. برخی می‌گویند ژانر یک وسیله است. یک پیچ گشتی همیشه یک پیچ گشتی هست. حال می‌تواند چهارسو باشد یا یک لبه. فیلمنامه‌ها به طریقی یکسان نوشته می‌شوند و همه بدون توجه به ژانر، دارای روش شخصیت‌پردازی یکسان و ساختارهای مشابه هستند. به صراحت نمی‌توان با این عقیده مخالفت کرد، اما این طرز تفکر، عقیده تهیه‌کننده را تغییر نمی‌دهد. مثل اینست که بپرسید: "چرا آنها افرادی مانند جیم کری، ویل فارل، بن استیلر، جک بلک یا آدام سندلر را برای ژانر کمدی بر می‌گزینند؟" پاسخ ساده است. چون آنها نشان داده‌اند که متخصص بازی در ژانر کمدی هستند. ممکن است ویل فارل بتواند یک درام را به بهترین نحو بازی کند اما تهیه‌کننده در تجارتهای کلان قدرت ریسک بالایی ندارد. او باید فکر میلیونها تماشاچی را بکند که ویل فارل را به عنوان یک کمدین می‌شناسند. برای فیلمنامه نیز همین داستان رخ می‌دهد. اما در مقیاسی کوچکتر. چون نویسندگان محدود کار خود را تغییر دهند و مخاطب اولیه آنها کارگردان و تهیه‌کننده‌ها هستند.

بنابراین با توجه به شرایط جامعه هنری که در آن کار می‌کنید، بهتر است در چند ژانر متخصص شوید (دلیل حرفه‌ای و معیشتی) اما الزامی نیست که خود را محدود به آن ژانرها کنید. شاید برخلاف تصورات بتوانید در ژانری که فکرش را هم نمی‌کردید بدرخشید. پس حداقل ارزش آزمودن را دارد.

روشهای انتخاب ژانر

۹۵ درصد نویسندگان در همان مراحل اولیه فرضیه داستانی شکست می‌خورند. شاید ایده بسیار جذابی به دست آورده باشید اما اگر نتوانید آن را پرورش دهید، بهترین نگارش فیلمنامه هم کمکی به شما نخواهد کرد. یکی از مهمترین تصمیمات شما در هنگام پرورش ایده داستان اینست که ژانر مناسب را برگزینید.

قبل از انتخاب ژانر، باید از خود بپرسید ایده نهایی در هر ژانر چگونه خواهد شد. آیا ژانر حادثه ای آن را بهتر ادا می‌کند یا ژانر ماجراجویی؟ آیا ایده شما با شخصیتی تاریخی خاصی مطابقت دارد و آن شخص آنقدر معروف است که بیان داستان از زاویه دید او ارزشمند خواهد شد؟

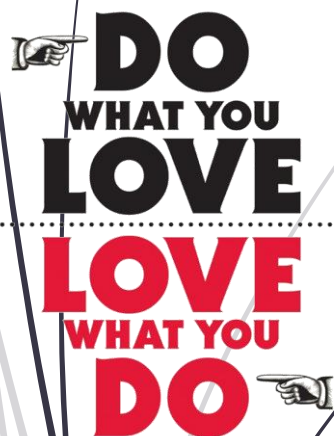
برای اینکار:

➤ نگاهی کاملاً تصویری به ایده نهایی خود بیاندازید. و بعد با توجه به شناختی که نسبت به ژانرها دارید آنها را با هم مقایسه کنید (به صورت تصویر ذهنی: باید به عنوان یک فیلمنامه نویس این توانایی را ذاتا داشته باشید)

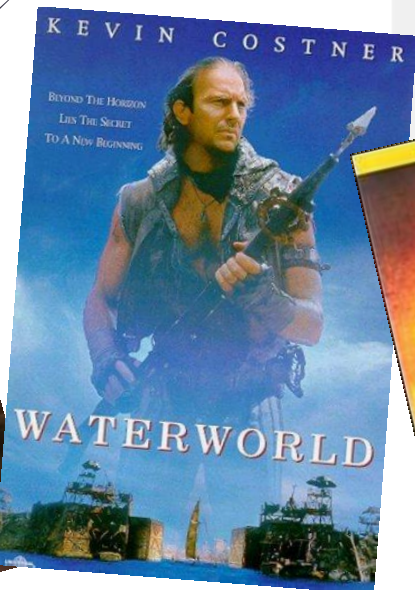
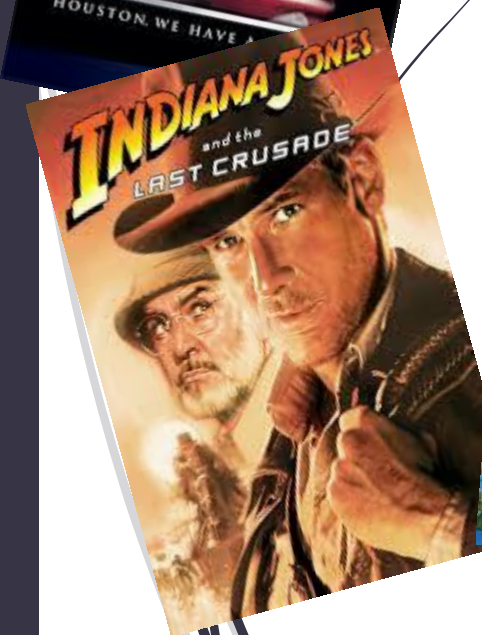
➤ پس از تصویر سازی ببینید کدام ژانر به شما هیجان بیشتری می‌دهد. بدون توجه به تصویر سازی های ایده نهایی داستانتان

▶ با ژانر مورد علاقه تان کار کنید، چیزی را بنویسید که دوست دارید نه چیزی که پر فروش باشد.

فقط سالها تلاش برای نوشتن ژانر کم‌دی سرمایه‌گذاری عاقلانه‌ای نیست اگر ذاتا انسان بذله‌گویی نباشید و علاقه زیادی به طنز نداشته باشید. زیرا این نقصان در ذات نویسنده به هر روی خود را در متن فیلمنامه نشان خواهد داد. بهترین راه برای تعیین ژانر نگارش اینست که با خود روراست باشید و نقاط ضعف و قوت خود را در هر ژانر بدانید. ممکن است ژانر رمانس بیشتر به شما بیاید تا ژانر اکشن. و فقط این شما هستید که بهترین قاضی برای حکم در مورد خودتان و ژانر مناسبتان هستید. وقتی آن را یافتید، بر آن ژانر تمرکز کنید و نتیجه خواهید گرفت. با خودتان صادق باشید و ژانری را بنویسید که برای نوشتن آن خلق شده‌اید. ژانرها ابزار قدرتمندی در دست فیلمنامه‌نویسان هستند. و کلید دروازه‌های موفقیت به سوی دنیای سرگرمی می‌باشند. اما در عین حال سیستمی پیچیده دارند. شخصا کسی را سراغ ندارم که در بیش از دو یا سه ژانر تخصص داشته باشد. به همین دلیل بسیار مهم است که صریح به خود نگاه کنید و خود را از نظر نقاط قوت و ضعف در هر ژانر مورد بررسی و قضاوت عادلانه قرار دهید. ژانرهایی که در آن موفق خواهید بود را بیابید و تمام انرژی خود را صرف همان کنید. در آن ژانرها استاد شوید. و بگذارید بقیه هم قدر تخصص شما را بدانند.

GET SHORTY

ژانر ماجراجویانه (Adventure)

ماجراجویانه : مواجهه با دنیاهای ناشناخته

➤ آپولو ۱۳

➤ عمق The Deep

➤ کوتوله را بگیرید Get Shorty

➤ ایندیانا جونز و معبد مرگ Indiana Jones and the Temple of Doom

➤ بزرگ مرد کوچک Little Big Man

➤ لورنس عربستان

➤ ماموریت آتش Quest For Fire

➤ رابینسون کروزوئه

➤ دنیای آب

حال باید از بین ۱۴ ژانر اصلی انتخاب کنیم :

دراما ، **کمدی** ، **تاریخی** / **زندگینامه ای** ، **حادثه ای** ، **ماجراجویی** ، **عاشقانه** ، **جنایی** ، **تریلر** ، **فانتزی** ، **وحشت** ، **معمایی** / **کاراگاهی** ، **علمی-تخیلی** ، **جنگی** ، **حماسی** / **افسانه ای**

به ایده ، تم و هدف اصلی قهرمان داستان دوباره نگاه می کنیم ... چه ژانرهایی مناسب نیستند ؟

کمدی؛ ممکن است بتوان از این ژانر استفاده کرد اما به نظر این ژانر ایده را ضایع می کند و هماهنگی با تم نیز ندارد. (عقیده شخصی فیلمنامه نویس)

تاریخی / **زندگینامه ای**؛ با توجه به ایده اولیه ، این پدیده جدیدی در هند است پس تاریخی محسوب نمی شود و ضمن اینکه شخصیت برجسته ای که چنین سرنوشتی داشته باشد را نمی شناسیم.

ماجراجویی؛ چون یکی از المان های این ژانر سرزمین های عجیب و ناشناخته است و کلا با ایده و تم و هدف اصلی قهرمان سنخیتی ندارد . ضمنا پر هزینه هم هست. این ژانر امکانات ساخت پیشرفته ای می خواهد (اگر هزینه محدودیت داشته باشد)

جنایی؛ با توجه به ایده و اینکه قهرمان یک کارگر فقیر و به نظر بیگناه است ، سبک جنایی توجیه خاصی ندارد. ضمنا تم های عاشقانه صرف ، چندان با سبک جنایی سنخیت ندارند. زیرا این ژانر باید از زاویه دید پلیس و یا جانی و حول فعالیت های جنایی باشد.

بنابراین با توجه به تصمیم اخذ شده :

(برگرد کاتسوری!) یک (درام عاشقانه) است در (هند و عربستان) و در آن (کارگر فقیر هندی) بعد از (اینکه تماسها با نامزد جوانش که برای کار به امارات مهاجرت کرده بود بی پاسخ می ماند) مجبور می شود (برای بازگرداندن زن) و با (فروش خانه و هزینه تمام پس اندازش و سپس سفر به امارات) مشکل را حل کند. اما اینکار به دلیل (اسارت زن در خانه شاهزاده عربستانی و تمام شدن مهلت قانونی اقامت مرد) به راحتی امکان پذیر نیست.

این سری آموزش ها ، با دنبال کردن همین ایده ، ادامه دارد ...

نکات اضافه

برای آشنایی با **تم (THEME)** و مفهوم **ایده (IDEA)** و **کاراکتر (CHARACTER)** و آموزش جزئیات این دو، به سایت everun.ir مراجعه کنید و آموزشهای صوتی و تصویری آنها را در قالب فایل پاورپوینت تهیه نمایید.

وقتی ژانر فیلمنامه را بر میگزینی، قوانین دنیایی که در آن می نویسی را نیز خواهی دانست.

نوشتن بر اساس یک ژانر، به روش های مختلف شما را یاری خواهد کرد. در هنگام نوشتن فیلمنامه، علم به اینکه چه ژانری می نویسد، ساختار بندی را آسانتر خواهد کرد. ژانر کمک می کند داستان و شخصیت ها را آسانتر پرداخت کنید.

برای دریافت و مطالعه مقالات آموزشی در خصوص تم، ایده و کاراکتر روی آیکونهای زیر کلیک کنید.

منابع :

نویسنده	منبع	ردیف
-	Master writing genres like a professional	۱
JOHN TRUBY	10 STORY TECHNIQUES THAT SELL SCREENPLAYS	۲
Stuart Voytilla	Genre Blending: The Romance of Adventure, and the Adventure of Romance	۳
-	Movie Genres Examples	۴
empirecontact.com	Screenplay Concept	۵
movieoutline.com	Structure vs. Genre	۶
raindance.org	How to Approach Genre as You Begin Your Script	۷
Michael Tabb	Where Story Begins – Genre	۸
-	The 10 Hardest Film Genres to Write	۹
JOHN TRUBY	What's My Genre?	۱۰

ترجمه ، تالیف و نگارش :

توسعه دهنده نرم افزار اِوران

گروه طراحی نرم افزار سناریست (نسخه حرفه ای)